

การศึกษาสาเหตุการตายและ
การบันทึกข้อมูลการตาย ในโรงพยาบาลสอยดาว
ปีงบประมาณ 2555-2557

คณะผู้จัดทำ

Ext. ณิชนันท์ สุขวาริ

Ext. ชัดชัย เมธาชวลิต

Ext. วทัญญู ตั้งศิริอำนวย

ที่มาและความสำคัญ

- สาเหตุการตายของผู้เสียชีวิตเป็นข้อมูลที่สำคัญในการวิเคราะห์หาปัญหาและโรคที่ทำให้ประชาชนเสียชีวิต
- มีการรวบรวมข้อมูลสถิติการตายมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2493 และในปัจจุบันกระทรวงสาธารณสุขสรุปเป็นรายงานสถิติการตายของประชาชนไทยเผยแพร่เป็นประจำทุกปี
- การรับรองสาเหตุการตายเป็นหน้าที่สำคัญอย่างหนึ่งของแพทย์ แพทย์จะบันทึกชื่อโรคที่เป็นสาเหตุการตายลงในหนังสือรับรองการตาย และใช้หนังสือรับรองการตายไปติดต่อแจ้งการตายกับนายทะเบียนท้องถิ่นและออกมรณบัตรต่อไป
- ข้อมูลสถิติการตาย มีประโยชน์ในการค้นหาปัญหาสาธารณสุขเพื่อป้องกันโรคที่คร่าชีวิตคนไทยก่อนวัยอันสมควร เพื่อวางแผนและกำหนดนโยบายในการส่งเสริมสุขภาพและรักษาโรคของคนไทย

ผลกระทบของความผิดพลาดในข้อมูลการตาย

- ไม่ทราบปัญหาสุขภาพอนามัยที่แท้จริง อะไรสำคัญ
- วางแผนและจัดสรรทรัพยากรได้ยาก
- ตัดสินใจผิดพลาด ลงทุนไปในสิ่งที่ไม่ใช่เรื่องสำคัญ

วัตถุประสงค์

- เพื่อศึกษาสาเหตุการตายและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวข้องกับสาเหตุการตายทั้งด้าน อายุ เพศ ของ ผู้เสียชีวิตในโรงพยาบาลสอยดาว อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ปีงบประมาณ 2555-2557
- เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของบันทึกสรุปสาเหตุการตายจากหนังสือรับรองการ ตาย น.ส. 4/1

วิธีการศึกษาค้นคว้า

- รวบรวมรายชื่อผู้เสียชีวิตทั้งใน OPD และ IPD จากหนังสือรับรองการตาย ท.ร. 4/1 ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2555 ถึง 2557 (1 ตุลาคม 2554-30 กันยายน 2557)
- แจกแจงข้อมูลผู้เสียชีวิตออกตาม อายุ เพศ สาเหตุการตาย และปีงบประมาณ
- สรุปความถูกต้องของสาเหตุการตายจากหนังสือรับรองการตาย ท.ร. 4/1 เปรียบเทียบกับหลักการสรุปสาเหตุการตายโดยอ้างอิงตาม ICD-10
- ประเมินและแบ่งความผิดพลาดของการสรุปสาเหตุการตายและนำมาวิเคราะห์

วิธีการศึกษาค้นคว้า

	10-16 Nov		17-23 Nov		24-27 Nov	
รวบรวมข้อมูล+ศึกษาการสรุป สาเหตุการตายตาม ICD-10						
แบ่งข้อมูลออกเป็นหมวดหมู่						
ตรวจสอบความถูกต้องของการ สรุปและการบันทึกสาเหตุการตาย						
วิเคราะห์ผล						
ตรวจสอบความถูกต้อง						
นำเสนอผลการศึกษา						

ผลการศึกษา

จำนวนคนตายแบ่งตามปีงบประมาณ

ปี 2555	143 คน (data incomplete 9)	นำมาศึกษา	134	ชาย	103	หญิง	31
ปี 2556	122 คน (data incomplete 9)	นำมาศึกษา	113	ชาย	77	หญิง	36
ปี 2557	125 คน (data incomplete 4)	นำมาศึกษา	121	ชาย	67	หญิง	54

Date incomplete: ในหนังสือรับรองสาเหตุการตายมีข้อมูลขาดหายไปบางส่วน เช่น ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ป่วย, เขียนไม่ติดใบกระดาษ copy

จำนวนผู้ป่วยที่เสียชีวิต แบ่งตามช่วงอายุ

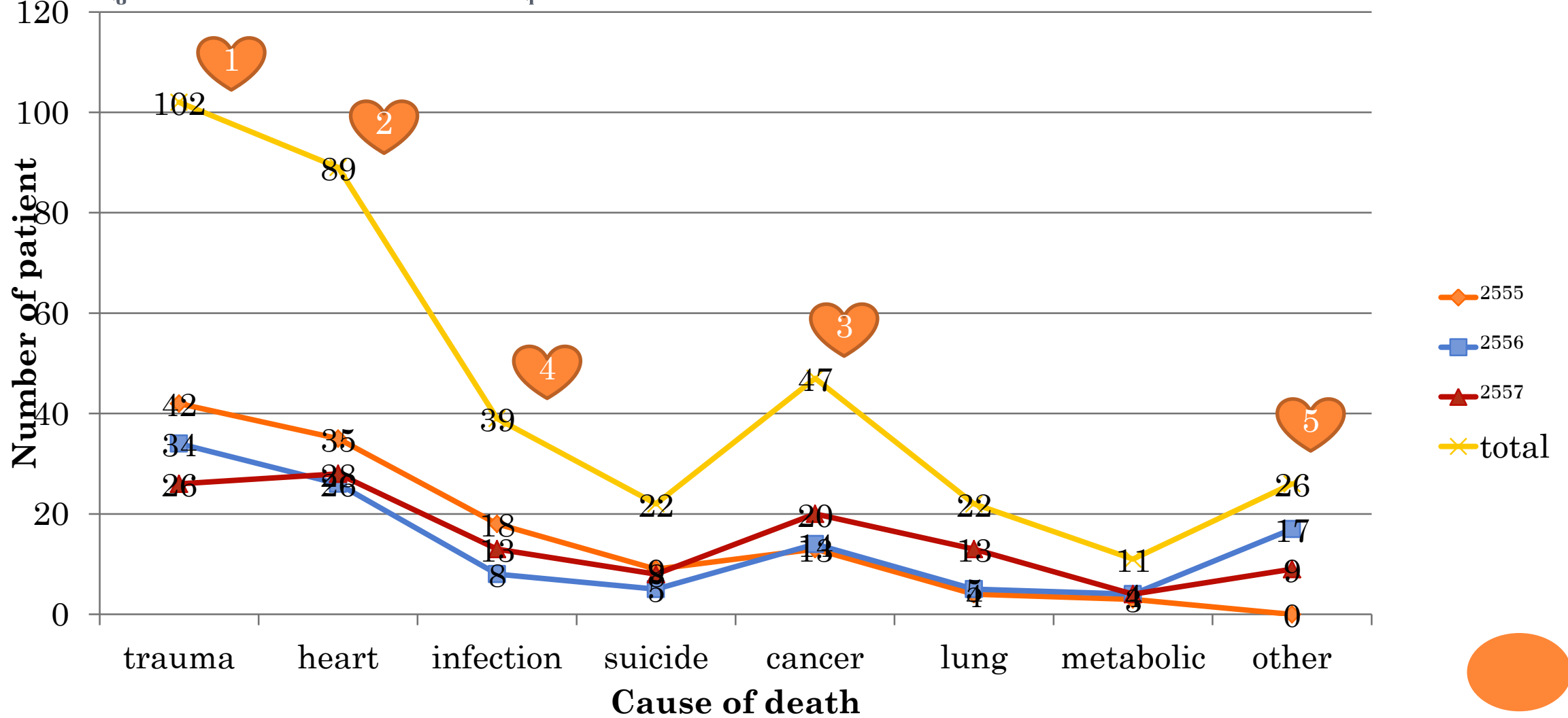
ช่วงอายุ	2555	2556	2557	Total
0-20	8	12	14	34
21-40	31	16	11	58
41-60	46	43	37	126
61-80	38	31	52	121
>80	11	11	7	29
total	134	113	121	368

25%

จำนวนผู้ป่วยที่เสียชีวิต แบ่งตามสาเหตุการตาย

สาเหตุการตาย 5 อันดับแรก

- 1. trauma: traffic accident, drowning
- 2. heart: MI, CHF
- 3. cancer: Lung cancer, colon cancer
- 4. infection: pneumonia
- 5. other: cirrhosis, UGIB, renal failure

วิเคราะห์จำนวนผู้เสียชีวิต แบ่งตามช่วงอายุและสาเหตุการตาย

- ผู้ป่วยช่วงอายุ 41-60 ปี เสียชีวิตมากที่สุดในช่วง 3 ปีงบประมาณที่ผ่านมา คิดเป็น 34.23%
- มีผู้เสียชีวิต ที่อายุ <40ปี คิดเป็น 25% ของการสูญเสียทั้งหมด
- เกิดความสูญเสียกลุ่มคนที่สามารถสร้างประโยชน์ให้กับประเทศชาติได้

วิเคราะห์จำนวนผู้เสียชีวิต แบ่งตามช่วงอายุและสาเหตุการตาย

- โดยสาเหตุที่เสียชีวิตมากที่สุดมาจาก “อุบัติเหตุ”
- traffic accident, drowning
- สอยดาวเป็นอำเภอที่มีการคมนาคมขนส่งค่อนข้างมาก
- ส่งเสริมให้ผู้ใช้นนคำนึงถึงความปลอดภัย ไม่ประมาท เมาไม่ขับ
- ให้ความรู้ความปลอดภัยแก่ ความรอบคอบของผู้ปกครองในการดูแลเด็ก

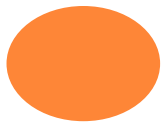
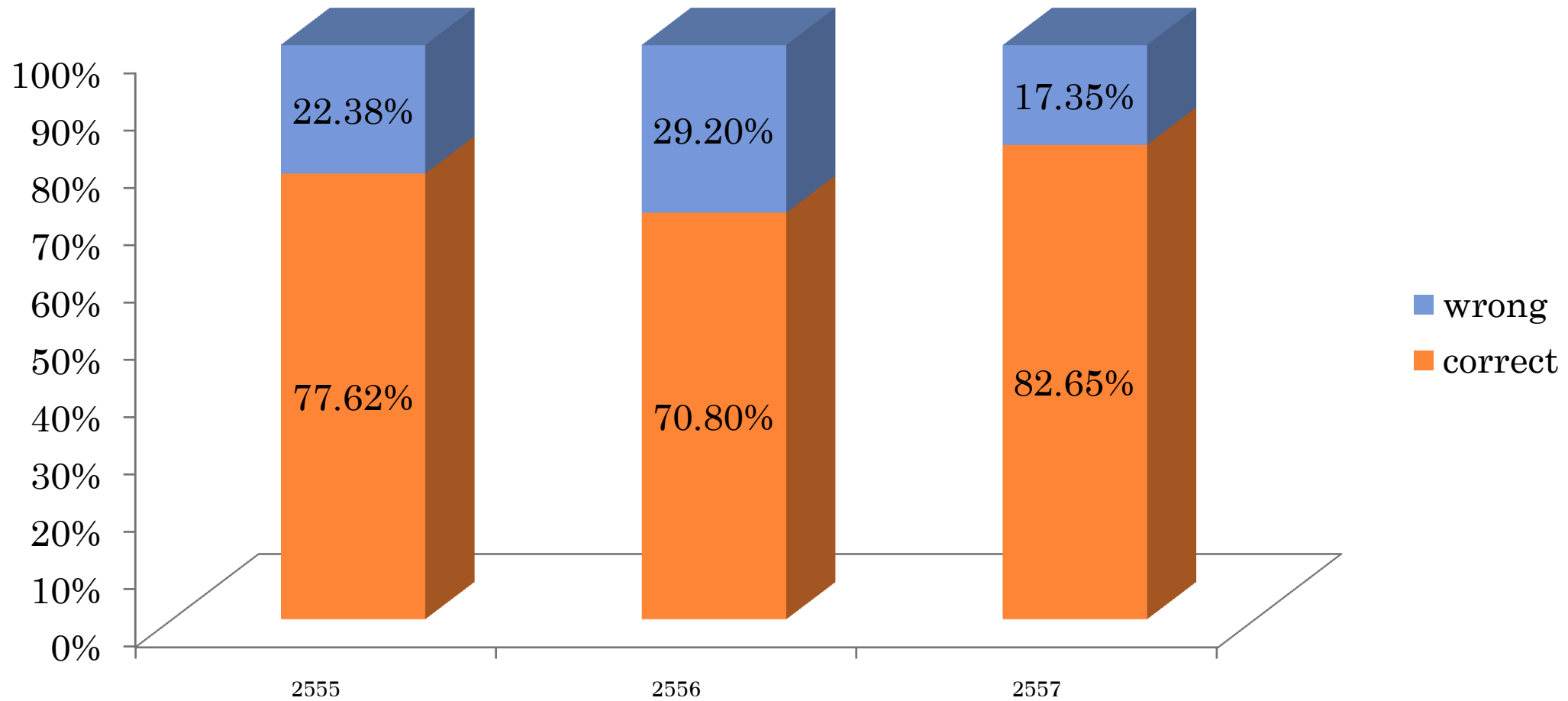

ความถูกต้องของการบันทึกสาเหตุการตาย

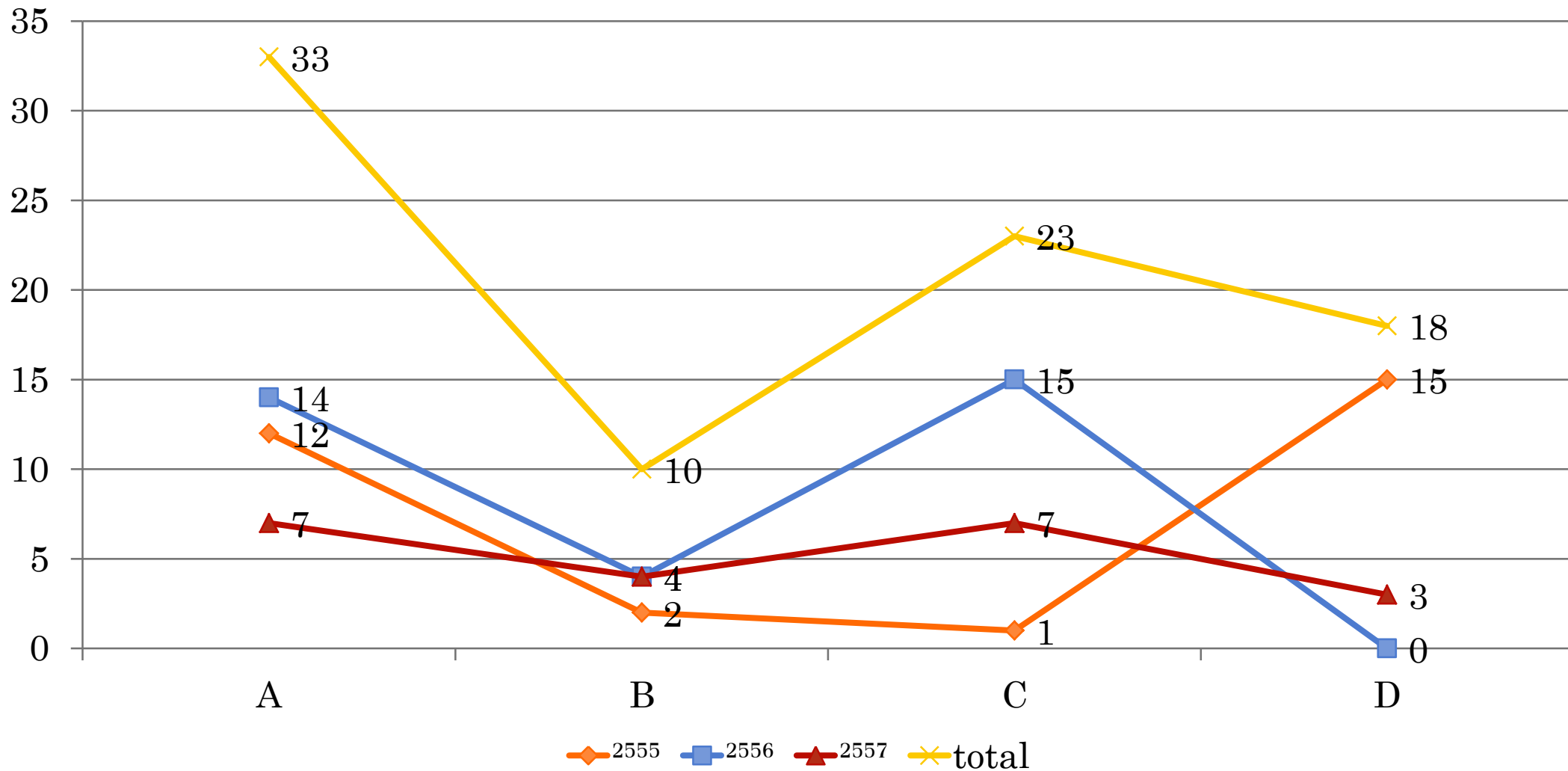

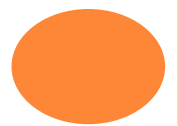
จำนวนผู้ป่วยที่เสียชีวิต แบ่งตามความถูกต้องของการบันทึก

แบ่งตามความผิดพลาดถูกของการสรุปสาเหตุการตาย

A: ลง mode of death
 B: ไม่สัมพันธ์กัน
 C: ไม่เขียน trauma เป็นสาเหตุการตาย
 D: ไม่เขียนสาเหตุการตายที่แท้จริง

A. เชียนรูปแบบการตาย(MODE OF DEATH)

- *ส่วนที่ 1 สาเหตุการตาย*

- (a) **Cardiac arrest**

- *ส่วนที่ 2 โรคหรือภาวะอื่นๆ*

DM Type 2

สาเหตุการตายของผู้ป่วยรายนี้คือ **หัวใจวาย**

Mode of death อื่นๆ เช่น **cardiac arrest, cardiopulmonary failure**

B. แสดงลำดับเหตุการณ์ไม่สัมพันธ์กัน

○ ส่วนที่ 1 สาเหตุการตาย

- (a) ST-elevated myocardial infarction
- (b) Hepatoma
- (c) Hypertension
- (d) Diabetes mellitus type II

ส่วนที่ 2 โรคหรือภาวะอื่นๆ

มะเร็งตับ

สาเหตุการตายของผู้ป่วยรายนี้คือ มะเร็งตับ

C.เขียนสาเหตุการ ที่เป็นเคสอุบัติเหตุ ไม่เขียนเป็นอุบัติเหตุ

- *ส่วนที่ 1 สาเหตุการตาย*

(a) Asphyxia

(b) Hanging

- *ส่วนที่ 2 โรคหรือภาวะอื่นๆ*

สาเหตุการตายของผู้ป่วยรายนี้คือ **ขาดอากาศหายใจ**

D. เขียนสาเหตุการตาย ไม่ใช่สาเหตุการตายที่แท้จริง

○ ส่วนที่ 1 สาเหตุการตาย

(a) TUBERCULOUS MENINGITIS

(b) HUMAN IMMUNODEFICIENCY

ส่วนที่ 2 โรคหรือภาวะอื่นๆ

สาเหตุการตายของผู้ป่วยรายนี้คือ **วัณโรคเชื้อหุ้มสมอง**

วิธีการบันทึกสาเหตุการตายและ การรับรองสาเหตุการตาย

คำจำกัดความ - สาเหตุการตาย UNDERLYING CAUSES OF DEATHS

- โรคแรกที่เกิดขึ้น อันทำให้เกิดโรคแทรกซ้อนอื่น ๆ ตามต่อเนื่องกันมา จนนำไปสู่การเสียชีวิต
- ในกรณี การบาดเจ็บ สาเหตุการตาย คือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอันทำให้เกิดการบาดเจ็บ เช่น อุบัติเหตุตกจากที่สูง, ฆาตกรรมโดยอาวุธปืน, หรือขับมอเตอร์ไซด์ชนรถยนต์

ประโยชน์ของข้อมูลการตาย

- วิเคราะห์และคาดประมาณประชากร - ทำตารางชีพ และ อายุคาดเฉลี่ย DALYs (Disability Adjusted Life Years)
- แสดงปัญหาสุขภาพในระดับประเทศและพื้นที่
- กำหนดนโยบายและวางแผนงาน จัดสรรทรัพยากรอย่างถูกต้องตรงกับปัญหาที่แท้จริง

หมายเหตุใน เอกสารรับรองการตาย

- หนังสือรับรองการตาย ท.ร. 4/1 สำหรับการตายในสถานพยาบาล
- ใบรับแจ้งการตาย ท.ร. 4 ตอนหน้า สำหรับการตายนอกสถานพยาบาล

หลักการเขียนสาเหตุการตาย

1. งดการใช้คำแสดงรูปแบบการตาย(Mode of Death)
2. เขียนโรคต่าง ๆ ย้อนจากเหตุการณ์ล่าสุดกลับไปยังเหตุการณ์ในอดีตจนถึงสาเหตุการตาย
3. บันทึกสาเหตุการตายในบรรทัดล่างสุด

วิธีการเขียนโรคตามลำดับต่าง ๆ

- เขียนจากบรรทัดบนก่อน แล้วเขียนไล่ลงบรรทัดล่าง

(a) → (b) → (c) → (d)

เขียนจากผลย้อนไปสู่เหตุ

- เขียนจากบรรทัดล่างสุดก่อน แล้วเขียนขึ้นไปบรรทัดบน

(d) → (c) → (b) → (a)

ข้อที่ 2 ใบรับแจ้งการตาย (ทร ๔ ตอนหน้า) ใหม่

สาเหตุการตายเขียนภาษาอังกฤษตัวพิมพ์ใหญ่

- (a) _____ (due to) ระยะเวลาที่ป่วย
- (b) _____ (due to) ระยะเวลาที่ป่วย
- (c) _____ (due to) ระยะเวลาที่ป่วย
- (d) _____

2.5 สาเหตุการตายเขียนเป็นภาษาไทย (จากบรรทัดสุดท้าย)

ชาย อายุ 32 ปี
ตาย 1 ม.ค. 2542

(d)

HIV
7 ปี

(c)

CRYPTOCOCCAL
MENINGITIS
17 วัน

(a)

ASPIRATION
PNEUMONIA
7 วัน

(b)

PULMONARY
TUBERCULOSIS
17 วัน

ตัวอย่างที่ 1 - วิธีเขียนหนังสือรับรองการตาย

- (a) **ASPIRATION PNEUMONIA 7 Ds**
- (b) **CRYPTOCOCCAL MENINGITIS 17 Ds**
- (c) **PULMONARY TUBERCULOSIS 17 Ds**
- (d) **HIV INFECTION 7 Yrs**

2.5 สาเหตุการตายคือ ติดเชื้อเอชไอวี หรือ ภูมิคุ้มกันบกพร่อง

หญิง อายุ 27 ปี
ตาย 1 ม.ค.2542

(d)
Pedestrian hit
by Pickup
30 วัน

(c)
INTACEREBRAL
HEMORRHAGE
30 วัน

(a)
SEPTIC
SHOCK
2 วัน

(b)
UTI
BED SORE
7 วัน

ตัวอย่างที่ 3 - วิธีเขียนหนังสือรับรองการตาย

- (a) SEPTIC SHOCK 2 Ds**
- (b) URINARY TRACT INFECTION 7 Ds**
- (c) INTRACEREBRAL HAEMORRAGE 30D**
- (d) PEDESTRIAN HIT BY PICK-UP 30 Ds**

2.5 สาเหตุการตายคือ เดินข้ามถนนถูกปิคอัพชน

หนังสือรับรองการตาย

รหัสสถานพยาบาล.....

สถานพยาบาลที่ออกหนังสือรับรอง.....

ตำบล / แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

1. ผู้ตาย	1.1 ชื่อตัว ชื่อสกุล		1.2 เลขประจำตัวประชาชน □ - □□□□ - □□□□□ - □□ - □		1.3 เพศ
	1.4 อายุ ปี	1.5 สัญชาติ	1.6 อาชีพ		1.7 สถานภาพการสมรส
	1.8 ที่อยู่				1.9 ศาสนา
2. รายการ ตาย	2.1 ตาย วันที่.....เวลา.....น.			2.2 ผู้รักษาเณตาย	
	2.3 โรคที่เป็นสาเหตุการตาย (เขียนเป็นภาษาอังกฤษตัวพิมพ์ใหญ่(CAPITAL LETTER))				ระยะเวลาตั้งแต่เริ่มเป็นโรคนจนกระทั่ง เสียชีวิต .....3 วัน..... .....4 สัปดาห์..... .....2 ปี.....
	a) ...ACUTE RESPIRATORY DISTRESS SYNDROME..... (due to) b) ... PNEUMOCYSTIC CARINII PNEUMONIA..... (due to) c) ... ACQUIRED IMMUNO-DEFICIENCY SYNDROME..... (due to) d) ..... (due to)				
2.4 โรคหรือภาวะอื่นที่เป็นสาเหตุ.....					
2.5 โรคหรือภาวะที่เจ้าหน้าที่ทะเบียนราษฎรควรคัดลอกลงใบของ"สาเหตุการตาย" ในมรณบัตร (ให้เขียนเพียงโรคหรือภาวะเดียวเท่านั้นโดยเขียนเป็นภาษาไทย).....ภาวะภูมิคุ้มกันบกพร่อง.....					

ข้อยกเว้นในการลงสาเหตุการตาย

1. ถึงแม้เราทราบแน่ชัดว่าโรคติดเชื้อหรือปรสิตบางชนิดเป็นสาเหตุของโรคมะเร็งบางอย่าง เช่น พยาธิใบไม้ในตับ เป็นสาเหตุของมะเร็งท่อน้ำดี, ตับ ให้ลงสาเหตุตายเป็นโรคมะเร็ง ยกเว้น HIV ที่ทำให้เกิด Kaposi's Sarcoma ให้สาเหตุการตายเป็น HIV INFECTION

ข้อยกเว้นในการลงสาเหตุการตาย

2. วัณโรคของระบบประสาทหรือวัณโรคอวัยวะอื่น
ร่วมกับวัณโรคปอดให้ลงสาเหตุการตายเป็นวัณโรคปอด
ยกเว้นทราบแน่ชัดว่าเป็นมาก่อนวัณโรคปอด

3. ถ้าบาดเจ็บเล็กน้อย เช่น แผลถลอก ฟกช้ำ ห่อเลือด แมลง
ไม่มีพิษกัด first degree burn เกิดการติดเชื้อในกระแสโลหิต
(septicemia) ให้ลงสาเหตุการตายเป็น SEPTICEMIA ไม่ลง
สาเหตุของการบาดเจ็บเล็กน้อย แต่ถ้าบาดเจ็บมากกว่านั้น
ให้ลงสาเหตุการบาดเจ็บเป็นสาเหตุการตาย

4. ไม่ลงสาเหตุการตายว่าจากการสูบบุหรี่ ถึงแม้จะเป็นสาเหตุให้เกิดมะเร็งปอดและหลอดลม โรคหัวใจขาดเลือด ถุงลมโป่งพอง หรือโรคปอดเรื้อรัง เช่นเดียวกับไม่ลงสาเหตุการตายว่าดื่มสุรา ในผู้ที่ตายจากตับแข็งเพราะสุรา

5. ไม่ลงอัมพาต เป็นสาเหตุการตายถ้าทราบสาเหตุของอัมพาต

6. ไม่ลงความดันโลหิตสูงเป็นสาเหตุการตาย ถ้ามีความผิดปกติบางอย่างร่วมด้วย (ให้ลงสาเหตุที่รุนแรงที่สุดในกลุ่มโรคเดียวกัน)

- ควรลงเป็นโรคหัวใจจากความดันโลหิตสูง ถ้าหัวใจผิดปกติหรือมี Heart failure
- ควรลงเป็นโรคไตจากความดันโลหิตสูง ถ้าไตผิดปกติ เช่น ไตวาย ไตหดรึ่กกลง
- ควรลงเป็นโรคหัวใจและไต จากความดันโลหิตสูง ถ้าทั้งหัวใจและไตผิดปกติ
- ควรลงเป็นโรคหัวใจขาดเลือดถ้ามี Ischeamic heart disease
- ควรลงเป็นเส้นเลือดสมองแตกหรือตีบตัน ถ้ามี CVA

7. ลงสาเหตุการตายเป็นโรคหัวใจขาดเลือด ถ้าพบ

Ischeamic heart disease

ใน / ร่วมกับ โรคหัวใจจากความดันโลหิตสูง โรคไต

จากความดันโลหิตสูง

Essential hypertension หรือหลายโรคพร้อมกัน

(เลือกโรคที่รุนแรง)

8. ไม่ลงสาเหตุการตายเป็น Atherosclerosis ซึ่ง
เป็นสาเหตุของหลายโรคแต่ลงชื่อโรคไปแล้ว เช่น
ความดันโลหิตสูง หัวใจขาดเลือด กล้ามเนื้อหัวใจ
อักเสบ CVA

9. ไม่ลงสาเหตุการตายเป็น ไข้หวัด (Common cold) หรือทางเดินหายใจส่วนต้นอักเสบเฉียบพลัน ถึงแม้จะเป็นเหตุนำของหลายโรค แต่ลงชื่อโรคไปเลย เช่น เยื่อหุ้มสมองอักเสบ ฝีในสมอง หู
น้ำหนวก

10. ไม่ลงลักษณะของการบาดเจ็บหรือเป็นพิษที่เกิด
จากสาเหตุภายนอกเป็นสาเหตุการตาย แต่ให้ลง
สาเหตุของการบาดเจ็บหรือเป็นพิษนั้น เช่น ลง
สาเหตุตายเป็น หม่าตัวตายโดยกระโดดจากที่สูง ไม่ลง
ว่าตายจากกะโหลกศีรษะแตกสมองนีกขาด

**11. ถ้ามีบาดแผลจากอะไรก็ตามแล้วเป็นบาดทะยักตาย
ให้ลงสาเหตุตายเป็นบาดทะยัก**

**12. ถ้าเป็นลมชัก (Epilepsy) แล้วทำให้เกิดอุบัติเหตุ ให้
ลงสาเหตุตายเป็นโรคลมชัก**

